

HASAN ÖZKILIÇ

LATAROS
DEĞİRMENİ'NDE
ÜÇ DAKİKA

ÖYKÜ

HASAN ÖZKILIÇ
LATAROS
DEĞİRMENİ'NDE
ÜÇ DAKİKA

Can Yayınları 1955

© 2011, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Mart 2011

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Faruk Duman

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak baskı: Azra Matbaası

İç baskı ve cilt: Özal Matbaası

ISBN 978-975-07-1285-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

HASAN ÖZKILIÇ
LATAROS
DEĞİRMENİ'NDE
ÜÇ DAKİKA

ÖYKÜ

Hasan Özkılıç'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Şerul'da Beklemek, 2002

Orada Yollarda, 2005

Gönlümün Şirazesini Bozuldu, 2008

HASAN ÖZKILIÇ, 1951 yılında İğdır'da doğdu. Orta ikinci sınıfa kadar burada eğitim gördü. Ailesi, 1968 yılında Manisa'nın Turgutlu ilçesine işçi olarak göçtü. Eğitimine burada devam etti. 1973 yılında Turgutlu Lisesi'nden mezun oldu. 1974 yılında Ege Üniversitesi İşletme Fakültesi'ne kaydoldu, bu okulu 1980 yılında bitirdi. 70'lerin başında yazmaya başladı. İlk öyküsü 1974 yılında *Demokrat İzmir* gazetesinde yayımlandı. Uzunca bir süre öykülerini dergilerde yayımlayan Özkılıç'ın ilk kitabı *Kuş Boranı* 1998 yılında yayımlandı. Özkılıç, *Gönlümün Şirazesini Bozuldu* adlı kitabıyla, 2007 Haldun Taner Öykü Ödülü'nü aldı. *Kuş Boranı* adlı kitabından "Bir Yanı Yaralı", *Orada Yollarda* kitabından, "Güzel Günler İçin" adlı öykülerinden, Erden Kıral, 2008 yılında *Vicdan* adlı uzun metrajlı filmi sinemaya uyarladı. Özkılıç'ın, *Şerul'da Beklemek* adlı kitabından, "Adı Kargalarda Saklı" öyküsünü de yönetmen Özcan Alper, *Moto Guzzi* adıyla 2008 yılında kısa film olarak çekti. Özkılıç, 2000/2005 yılları arasında İzmir'de, *Agora* dergisini çıkardı. Kızı Öykü 2000 yılında doğdu.

İçindekiler

Saba Gülistana Gelmez mi	11
Dünyanın En Güzel Gözleri.....	25
Dizkırma	37
Lataros Değirmeni'nde Üç Dakika	47
Hayalci	59
“Ah Kardeşler!”	65
Rüzgârlı Sokak	75
Nehrin Kıyısında	85
Yürek Kaşıntısı	93

SABA GÜLİSTANA GELMEZ Mİ

Yoldaşlarım, Musa, İsa, bir de İsmet'le birlikte nehrin kıyısında yol alıyordum, sisler içinde onu gördüm; o sık sık söylediği Şur makamındaki segâhın sözleri döküldü dilinden. Hani şu Xan Shuniski'nin söylediği segâhın. *“Ey Saba! Söyle o Gülizar'a / Bülbül gülistana gelsin gelmesin / Bu hicran düşkünü iller hastası / Kapına dermana gelsin gelmesin.”*

Hangi kapılara dermana gidiyordum? Ben, son zamanlarda onun için yollara düşüp de aslında kendime derman arayan biri değil miydim? İşte yine gidiyordum... Gidiyordum, yoldaşlarımı da tayıma almıştım. O!.. Hiçbir zaman peşimi bırakmayan, o!.. Gelmişti işte! Üstelik böyle bir zamanda... Hem de yoldaşlarımla o azgın nehrin kıyısında yol alırken. Sisler içindeydi, uzaktan bizi izliyordu; belli belirsiz, boynu bükük... Az sonra Kılçık Köprüsü'nden yoldaşlarım Musa, İsa, bir de İsmet'le birlikte O Tay'a geçip Sıçan Yolu'ndan sazlıklara vuracaktık kendimizi. Onu düşünecektim, sisler içinde... bir de... bir de... babamlı günleri...

Yola koyulmuştuk; akşam karanlığı sise bulanmış ince bir örtüydü şimdi nehrin üzerinde. Geçmiştik o noktaları, Kılçık Köprüsü uzakta kalmıştı. Ay, Büyülü Dağ'ın ardında, en yüksek noktasında, başını kaldırmış

bana bakıyordu. Tam da bu anda, ay benden yüz çevirmiş kara bir bulutun içine doğru hızla yol alıyordu ki, bu kez babamın sesini duydum. Mirze Hüseyin Segâhı'nı söyledi: "*Ey Siri! Daha onu benden işit ki / O şemsi hüsne yandıgım akşamdan beri...*"

Ne olmuştu babama o günlerde? Bu hüzün, bu keder neyin habercisiydi? Gitmeye hazırlanıyordu değil mi? Uzaklara gidecekti belli ki, bundandı sesindeki hüzün, bundandı yüzünün alabora olması... Giderken o çok sevdiği ses, Mirze Hüseyin'in sesi de ona eşlik ediyordu... Orada işte, sisin içinde, o günden takılıp kalan...

Yoldaşlarımla yol alıyordum, o çıktığında karşıma, babamın sesi onun sesine, segâhı onun segâhına karıştı. Nasıl da içli bir sesle söylüyordu bu segâhı... Ben başka yerlere gittim. Seninle yaşadıklarımın anne!.. Eskilere, daha küçüklük günlerime... Tam burada bu kez ben söyledim. Hem de Ziya'nın dilinden. O öyle bir baktı geçti, gülümsedi. O!.. Hep düşlerimde yaşadığım! Hep düşlerimde dermana gittiğim o!..

Sazlığı geçtik, suya vurduk kendimizi, boğazdan vurduk, sınırı en sığ yerden geçtik. Eskiden, o "*demir perde*"li günlerde ulaşılmaz olan "*gözetleme*" kuleleri şimdi terk edilmiş, köhnemiş halleriyle, orada, iki adım öte-mizde dikilip duruyorlardı. Musa gidip dokundu çürümeye koyulmuş gövdesine birinin,

"Vay anasını be!.. Bunlar o kuleler mi? Yahu sanki küçülmüşler. Oradan, karşıdan baktığımızda nasıl da büyük görünüyorlardı değil mi? Şuna bakın!" dedi, çevresinde dolanıp durdu.

Neydi o günler öyle? Hani o, "*demir perde*"li günler?

O zamanlar, gözetleme kulelerinden, akşamın kararlığında başlayıp sabahın aydınlığına kadar süren bir

ışık huzmesi, aralıklarla nehrin üzerini tarayıp dururdu. Belli ki nehre girip de “*demir perde*”yi geçmeye kalkışan birileri var mı, yok mu onu kontrol ediyorlardı. Yoldaşlarım İsa, İsmet, bir de Musa’yla oturur, gece yarısına kadar, damların üzerinden bu ışık huzmesini seyrederdik. Öyle güzeldi ki, bak bak doymazdın güzelliğine. Şimdi o da yok, ışık huzmesi...

“Neydi o günler öyle? Hani o ‘*demir perde*’li günler?” diyor Musa, sanki az önce benim düşündüğümü, iç sesimi duymuş gibi, tekrarlıyor söylediklerimi. Hemen ardından, yola koyulmamız gerektiğini anımsatıyor; yürüyoruz. Kuleler uzakta kalıyor, ayın pırıltılarının altında. O günleri düşünüyorum, babamlı günleri...

Babam buradan, bu sınırdaki “*demir perde*”den söz ederdi hep. O zamanlar daha küçüktük. İlkokulun dördünde, beşinde ya var ya yoktuk, “*demir perde*” dendiğinde ürperirdik. Hem korkar, hem de meraktan ölürdük. Sınırı yaz kış, gece gündüz onca gözetlememize rağmen “*demir perde*”yi bir türlü göremezdik. Nasıl bir şeydi bu “*demir perde*” diye sorup dururduk ama kimseden doğru dürüst bir yanıt alamazdık. Biz, sınıra bakıp bakıp “*demir perde*”yi ararken, şimdi kuşlara yuva olmuş bu gözetleme kulesindeki asker de, dürbünle bizi gözetlerdi. Bazen el kol hareketiyle neden oraya baktığımızı sorardı. İsa, elini ağzına götürüp bağırırdı, “*Demir perde* nerde? Niye biz göremiyoruz?” diye. Asker, silahını bize doğrultup, “Hadi gidin! Uzaklaşın! Size söyler miyim ‘*demir perde*’nin yerini, uzaklaşın!” der gibi hareketler yapardı. Korkar, uzaklaşırdık nehrin kıyısından... Biz göremezdik ama bütün dünya sınırlardaki “*demir perde*”lerden söz ederdi. Peki, bu kadar çok konuşulan, üzerine bunca söz edilen “*demir perde*”yi biz neden göremiyorduk? O kadar bakar, sorardık da bir Allahın kulu yerini söylemezdi, neden?

Eve kapanıp, “*demir perde*”den söz eden her gazete

parçasını, eline geçirdiği her kitabı su gibi okuyan yoldaşımız İsmet, bir gün çıkıp geldi, “Çözdüm, çözdüm!” dedi, heyecanla. İsa, “Neyi çözdün?” diye sorunca, bir an, soruyu duymamış gibi dalıp gitti. Bu kez Musa onu kendine getirdi sorusuyla, “Söylesene ya! Neyi çözdün?” dediğinde, “‘*Demir perde*’nin ‘*sır*’rını çözdüm, ‘*sır*’rını!” dedi. Donup kaldık. “Oturun,” dedi, oturduk, kulağımız onda, gözümüz kuledeki askerde, merak dolu bakışlarla onu dinledik. Anlattı, hem de uzun uzun anlattı. “*Demir perde*” görünmez bir “*cisim*”den yapılmıştı. Evet, yoldaşımız İsmet, bulduğu şeye bu adı vermişti: “*Cisim*”. Onca okumanın, düşünüp tartışmanın sonunda bulmuştu işte. Evet, böyle diyordu, “Çok düşündüm, tartıştım.” Musa hemen atıldı, “Kiminle tartıştın?” diye sorunca, “Kiminle olacak, kendimle tabii!” dedi. Musa anlamlı anlamlı, “Haa, anladım,” deyince, kaldığı yerden anlatmaya koyuldu. Okuyup araştıran, kendini fazlasıyla bu konuya veren yoldaşımız İsmet, sonunda bu “*sır*”rın özündeki “*cisim*”i bulmuştu. Bir kere, bu “*cisim*” öyle bir maddeydi ki, bundan yapılıp sınırlara döşenen perdenin, örtünün, adı her neyse, elle tutulması, gözle görülmesi imkânsızdı. İşte bunun için bütün ülkeler bu, “*cisim*”in peşine düşmüştü. Yine bu “*cisim*”den yapılan perde öyle bir perdeymiş ki, kim ki karşıya geçmeye kalkışsa, daha sınırdaki adımını O Tay’a atar atmaz bununla göğüs göğüse geliyor, cin çarpmışa dönüyordu. Sonra ne oluyordu peki? Yoldaşımız İsa, heyecanla, “Ne oluyor?” diye sorunca, “Dikkat edin,” dedi. “Siz hiç bugüne kadar, O Tay’dan Bu Tay’a ya da Bu Tay’dan O Tay’a geçen birini gördünüz mü?.. Görmediniz değil mi? Ne gördünüz ne de duyduunuz değil mi?.. Peki, hiç geçen, geçerken yakalanan olmadı mı?.. Muhakkak olmuştur, değil mi? O zaman biz niye görmedik?” İsa, “Neden?” diye sorunca, “Bak anlatayım, dinleyin... Geçen oldu tabii,” dedi. “Oldu ama biz

göremedik. Çünkü o ‘*cisim*’ yakaladığını da görünmez yapıyordu... Evet!.. Aynen böyle... Yakaladığı bir anda görünmez bir varlığa dönüşüyor, bir daha kimse onu göremiyor... Ondan görmedik, anladınız mı şimdi, ondan!” O anı bugün gibi anımsıyorum; bunu söylerken sesini iyice kısmıştı, zor duyuyorduk söylediklerini. “Vay be!” dedi Musa, sonra biri duyacak korkusuyla hemen eliyle ağzını kapadı. Biz de, İsmet hariç, ben, bir de yoldaşım İsa’yla birlikte Musa’yı taklit eder gibi ama daha kısık bir sesle, aynen böyle dedik: “Vay be!”

Yoldaşımız İsmet, bu “*cisim*”in ne olduğunu, neden yapıldığını bize açıkladıktan sonra, “Şimdi siz en iyisi, bu söylediklerimi unutun. Ne olur ne olmaz... Bütün dünya bu ‘*cisim*’le ilgileniyor,” deyince, birbirimize baktık, doğrusu benim gibi yoldaşlarım da korktu. Bakışlarından, duruşlarından anladım korktuklarını. Bir an önce kurtulmak için, “Olur,” dedik, bu “*cisim*”i de, cismin “*sır*”rını da tamamen unutmaya, kendimize bile anlatmamaya karar verdik. Ne olur ne olmaz, yerin kulağı vardı!..

Akşam, oturduk, karanlık bastırınca kadar, gözümüz sınırda, kimsenin varlığından haberli olmadığı, yalnızca bizim bildiğimiz “*cisim*”den yapılmış görünmez o perdeyi hayal ettik. Arada bir, bize dikkatli dikkatli baktık, “Niye oraya çakılıp kaldınız öyle, kalkın!.. Evinize gidin, evinize! Kötü şeyler getirmeyin aklınıza!” der gibi hareketler yapan kuledeki askere aldırmadık. Gece oldu, ışıklar devreye girdi, kalktık; yaz sıcağıydı, doğru damlaların üstüne, yataklarımıza yollandık...

Doğruydu söylediği İsmet’in. “*Cisim*”in “*sır*”rını çözmüştü, en mantıklı söz onun sözüydü; bize de ona inanmak düştü. Başka çaremiz de yoktu zaten. Ondan başka kimse kafa yormamıştı ki bu “*sır*”rın çözümüne. O günden sonra da soru sormaktan; sınıra, gözetleme kulelerine, kuledeki askere bakmaktan; bakıp bakıp merak et-

mekten, asıl en önemlisi bu sorulara doğru bir yanıt bulamadığımız için “psikolojimiz”in bozulmasından kurtulmuştuk. Evet, kurtulmuştuk! Bunu da yoldaşımız İsa söyleyip duruyordu, “Bu iş bizim psikolojimizi bozdu,” diyordu.

Dedim ya, önce kulelerden askerler gitti, onların gidişiyile ışık huzmesi kesildi, nehir zifiri karanlığa gömüldü. Oysa çok güzeldi. Nehrin üstünü öyle bir aydınlatıyordu ki, gecenin ortasında gündüzmüş gibi uçan kuşları bile görebiliyorduk. Bir de nasıl olduysa, o günden sonra “sır”rını yalnızca bizim bildiğimiz “*demir perde*”nin adı anılmaz oldu. Unutuldu! Gözetleme kulelerinden askerler gidince, oradan, “*demir perde*”nin ardından gelip bize saldıracak düşmanlarımızın da adı anılmaz oldu. Hani oradan geleceklerdi, bize saldırıp hepimizi esir alacak, sonra da kendilerine benzeteceklerdi? Hani, bizim burası da “*demir perde*”li bir ülke olacaktı, ne oldu? Gözümüz yolda kaldı. Bu adamları, “*demir perde*”li adamları da merak etmiyor değildik doğrusu. Ama işte yok, bunlardan kimse gelmedi. Onların yerine başka adamlar geldi. Hem de akın akın geldiler. Topla tüfekte değil; çuval çuval, bavul bavul mal alıp satmaya geldiler. Kadınları geldi, kızları geldi, hepsi de çok güzeldi. Güzel giysileriyle, makyajlarıyla, rahatlıklarıyla bizi şaşırttılar. Bir baktık ki, bunların hepsi okumuş, zanaat sahibi, hepsi de bizden daha becerikli adamlarmış... İşlerimize koyuldular, her bir işimizi güzel, doğru yaptılar. İşte o gün bu gündür onlar da gelip gidiyor, biz de... Peki, düşmanlarımız ne oldu? Yoksa sınırdan çekilip başka ülkelere mi gittiler? İsa’yla İsmet’e sorarsan, bize düşmanı yanlış belletmişler. Tarih boyu bu hep böyle olmuş. Bundan sonra bize söylenenin tersine inanacağız, tersini yapacağız... Buna da yoldaşlarım, Musa, İsa, İsmet bir de ben, birlikte karar verdik. Düşmanı başka yerde arayacaktık bundan sonra.

Bir zaman sonra ben, “Düşman aramaktan vazgeçelim, işimize bakalım,” dedimse de, onlar, “Yok, aklının bir yanında dursun, zarar etmez,” dediler. Doğru söze ne denir, ben de, “Peki, tamam,” dedim, konu kapandı.

Ne var ki oradan, o sınırdan herkesten önce babam geçip gitti sessizce. Öyle bir gitti ki, epey bir zaman kim-
senin haberi olmadı. Sınırı geçip gittiğini kim bilsin? Sandılar ki bir başka şehre keçe tepmeye gitmiş... Babam gitti, annemin gözleri yollarda kaldı. Orada, o yüce Eleziz Dağları’nda şimşek çaktığında, oradan karlı hava bize doğru sınır tanımadan geçip geldiğinde, annem gelen rüzgârı soludu, içine çekti özlemle. Bildim ki o rüzgârda babamın kokusunu aradı, solumak istedi. Aldı mı o kokuyu, bilemedim. Annem!.. Gözleri, Eleziz Dağları’nda, nehir yollarında kalan annem! Bak şimdi de ben, üç yoldaşımın o yollara düştüm. Yanımda senin yüzün, bakışların, bir de onun, o kara gözlü kızın Şur makamındaki segâhı söyleyen sesi; yollara düştüm. Babamın Ordubat’ta olduğunu söylüyorlar. Kayısları dünyaca ünlü Ordubat şehrinde. Bir de kızları... Diyorlar ki, gözlerindeki renk zümrüt yeşili, boyları selvi boyu, yüzleri gülistandaki gül, havaları Eleziz Dağları’nın kar havası, dilleri serin yaylaların “*minbir çeşit*” çiçeğinden alınmış bal... Evet, böyle diyorlar, gidip göreceğiz. Ben, bunun için değil, babam için yollardayım. İsa’yla İsmet ise, kaç gündür köyümüze baskın yapan askerlerden kaçıyorlar; onun için yollardalar. Onlar, bir zaman önce köyden çıkıp uzaklara gitti. Orada, gittikleri yerde *dünyayı güzelleştireceklerdi*; bunun kavgasını vermek için gittiler. Köye daha yeni döndüler. Kavgaya uzaklardaki köylerden, şehirlerden değil, köyümüzden başlamanın daha doğru olacağına karar vermişler. Bence de doğru bir karara varmışlar. Oralarda, uzaklarda bunca kavga yeterdi. Elbette, az da olsa dünyayı ucundan, kıyısından güzelleştirmişlerdi.

Şimdi buradaydılar; bunun için döndüler. Ne var ki *dünyayı güzelleştirme* kavgasını köyümüzden başlatamadılar. İspiyoncunun biri askere haber vermiş. Az kalsın yakalанып içeri düşeceklerdi. İçeri düşmediler; ama baktılar ki asker de aman vermiyor, benimle O Tay'a geçmeye karar verdiler. Nasılsa toprak aynı toprak, su aynı su, hava aynı hava... Değişen bir şey yok, iki yakayı birbirinden ayıran yalnızca bu "*deryalar deryası*" nehirdi. Zaten bu nehir de olmasaymış birleşip tek ülke olacaktık. Ha burası ha orası, ne fark eder, deyip düştüler yanıma. *Dünyayı güzelleştirme* kavgasına bir kez başladılar ya, önemli olan bu. Sonra, işim bittiğinde, yani Ordubat'ta babamı bulduktan sonra onlara katılmamı önerdiler. Dünyanın en güzel işi bu işmiş. "Katıl bize, birlikte *dünyayı güzelleştirelim*. Biz yoldaş değil miyiz?" dediler, ben de onlara, "İsterim size katılmayı bilirsiniz. İş de güzel bir iş ama benim şimdilik başka önemli işlerim de var; durun, sonra bakarız," dedim, "Peki, bekliyoruz," dediler.

Önemli işlerim... Sen bilirsin anne, önce sensin, seni yalnız bırakıp bir yere gidemem ki. Sonra o, kara gözlü kız. Onunla birlikte baş başa verip Bülbül'den, Shuniski'den; Şur, Mahur Hindi, Bayati Şiraz mahnılar söyleyeceğiz... Ama aklımın bir yanında da yoldaşlarım kalacak, biliyorum.

Yoldaşlarım yollara, güzel bir dünya yaratmak için düştüler, ben babam için. Babamın Ordubat'ta olduğunu, orada keçecilik yaptığını söylüyorlar; gören olmuş. Bu fabrika halıları çıktıktan sonra keçecilerin yüzüne bakan kalmadı. Arada sırada, o da kıcı keçeye alışık olanlar, nesli tükenmekte olan bir iki keçeciye alıp getiriyor, birkaç gün, "hıh, hıh!" sesleriyle kulağımızın pasını gideriyorlar, o kadar. Sonra da ne keçenin ne de keçecilerin adını anan olmuyormuş, yazık!

Babam böyle söylemiş. O zamanlar keçecilikte ba-

bamın üzerine yokmuş. Bu tarafta keçecilik öldü ama Ordubat'ta keçecilik hâlâ iyi bir işmiş. Ordubatlılar, "Bizi öldürseler, keçeden, yünden, yün halıdan, kilimden, elde örülmüş, göz nuru verilmiş çuldan, palazdan vazgeçmeyiz," diyorlarmış. Anlattıklarına göre, keçeyi başka memleketlere de satıyorlarmış. İşte bunu duyan babam başını alıp gitmiş. Gitmeden önce anneme demiş ki: "Ben keçesiz yaşayamam. Sağ kolumda bir yoldaşım, sol kolumda bir yoldaşım, sabahlara kadar 'hıh, hıh!' nefes verip nefes almadan; yünü keçe kıvamına getirip ayağımın altında tepmeden, keçe dövmeden yaşayamam," demiş. Dedem de keçeciymiş. Baba mesleğinden vazgeçmekse aklının ucundan bile geçmezmiş... İki yoldaşıyla kol kola verip gece yarılarna kadar, odanın bir başından diğer başına hıh'layarak gidip gelmeyi; kimi zaman da hareketlerine uyan mahnılar söyleyip ayaklarıyla döve döve yuvarladıkları yünü ipek gibi keçeye dönüştürmeyi severmiş. Bu işin hastasıydı, diyor komşularımız. Annem de böyle diyor. Gözünü kara bürümüş. Annem onunla gitmeyince, "Keçesiz yaşamaktansa ölürüm," demiş, bir şafak vakti sınırı geçmiş, gidiş o gidiş. Giderken, beni arkada, annemle yalnız, babasız bıraktığına üzülmüş. Sarılıp bana ağlamış. Annem söylemiyor ama ben biliyorum orada evlendiğini; ağbenizli güzel bir kadınla evlendiğini, iki de çocuğunun olduğunu biliyorum. Duydum, herkes söylüyor. Ama yine de belki? Ya doğru değilse?.. İkimiz için de bir umut işte... Göz görmeyince gönül inanmazmış, derler ya... Bunun için... Annem de duymuş tabii. Ama inanmıyor belli ki. Hep böyle yaşadı, umutla... "*Bir gün baban çıkıp gelecek!*" Ama gelmedi işte. Gözü yollarda kaldı annemin.

Şimdi, bunca zaman sonra ben yollara düştüm, Ordubat şehrinin yollarına. Yol boyunca hep bunları düşündüm. Yoldaşlarım İsa'yla İsmet, dünya üzerine; yolda giden, gitmeyen dünya işleri üzerine derin sohbet-

lere daldılar. Kendilerince yolunda gitmeyen işleri yoluna koydular veya koymak için zaten yollara düştüklerini bize anlatıp durdular; benimle Musa'ya. Musa bir başka sevdadaydı. O dünyanın *TIR*'larına tutkundu. Bahattin Yoldaşıyla, onun sürdüğü *TIR*'la bir kez İran'a gidip geldikten sonra *TIR* hastası olup çıktı. Bir seferinde ben de binmiştim Bahattin Yoldaş'ın *TIR*'ına. Aslına bakarsanız haksız da sayılmazdı Musa. Önümüzden, yanımızdan geçen otomobiller, *TIR*'ın üstünden bakınca yerde karıncalar gibi görünüyordu. Havası bir başkaydı *TIR*'ın. Bizim şehirde, bize yakın başka şehirlerde çok aradı *TIR* şoförlüğünü. Ama kimse *TIR* şoförlüğüne almadı Musa'yı. Şimdi bir de burada, Ordubat'ta deneyecek şansını. Bakarsın buradan İran'a çalışan bir *TIR*'ı verirler altına, yılan gibi kıvrılarak dağları aşır gider, yollarda kaybolur, kim bilir...

Ordubat şehri yeşilliğin içinde kaybolmuş bir şehirdi. Evlerinin, dükkânlarının birçoğu tek katlı olan bu şehre dün öğleden sonra geldik. Han Otel'de yer bulduk. Otel, güneşin yakıcı sıcağının altında nerdeyse eriyecekti; öyle bir sıcak vardı. Akşam otelin bahçesinde, küçük bir havuzun başında yemek yedik. İsa'yla Musa, şişesi iki liradan üç şişe Rus votkası aldı. Daha ilk oturduğumuzda bir kız, ardından biri daha geldi, bizimle oturmak istediler.

"Yok," dedik, istemedik. Musa,

"Seninle bir şey konuşabilir miyim?" dedi kızın birine, kız şaşırды. Biraz da korktu galiba, öyle şaşkın şaşkın baktı Musa'ya,

"Buyurun, ne diyecektiniz?" deyince, Musa,

"Gel benimle biraz," dedi, yürüdüler, uzaklaştılar yanımızdan. Az ileride fısır fısır konuştular. Döndüler,

kız ondan ayrıldı, havuzun öbür yanındaki masaya, diğer kızların yanına gitti. İsmet,

“Oğlum, ne konuştun kızla?” diye sordu, Musa’ya.

O da,

“Buradan İran’a *TIR*’lar çalışıyor mu, şoförlük işleri var mı, diye sordum,” dedi. İsa,

“Var mıymış?” diye sorunca,

“Çokmuş... Günde belki ben deyim beş yüz, siz deyin bin *TIR* İran yollarına düşmüş. Keçe taşırlarmış... yün halılar, kilimler.” Bu açıklamanın ardından kadehini uzattı, “Haydi kaldırın, yoldaşlığımıza! Bir de *TIR*’lara!” dedi, bir dikişte küçük votka bardağının dibini buldu. Sonra bize, *TIR* çeşitlerini, en ünlülerini, bir de filmlerde oynayanlarını anlattı uzun uzun. Esnemeye başlamıştım, gecenin ilerleyen bir saatinde üç müzisyen geldi, karşımıza, önceden onlar için hazırlanmış sandalyelere oturdular. Birinin elinde tar, birinde akordeon, üçüncüsünde de küçük bir davul vardı. Sonra işte o kadın geldi, siyah saçları topuklarını dövüyordu. O söyledi annemin türküsünü. “*Anamdan bir yaylık¹ aldım / ver yaylığı güzel oğlan / yaylık salar ayrılığı...*” Bu mahnıyı bana bakarak söyledi. Bana bakarak söyledi, gözlerine baktım, ne çok anneme benziyordu... Büyülü Dağ, dağın dibindeki o ıssız düzlük, orada kar beyazı pamuk tarlası, toplanan pamukları bardanlara doldururken babamın anneme bakarak söylediği mahnılar... O günler, babamın coşkulu günleri... Onu bulabilecek miydim? Bulursam da nasıl bulacaktım? Söyledikleri gibi mi?

Gece ilerledi, ortalık sakinledi. İsa’yla İsmet iyice sarhoş oldular. Kalktılar, kızların yanından geçerken durdular, bir şeyler konuştular. Kızlar gülüştü. Yürüdüler

1. Başörtüsü.

sonra, sallana sallana odalarına çıktılar. Musa bana bakıp gülümsedi,

“Kalkalım mı biz de?” dedi. Votka bardağım yarım duruyordu, aldım elime,

“Ben biraz daha oturacağım,” dedim.

“Ben kalkayım o zaman... Geç oldu, yarın çok işimiz var.”

“Tamam,” dedim.

Kalktı, tam otelin kapısından girecekti, vazgeçti, döndü kızların oturduğu masaya gitti. Votkamı içtim, onların yanına gitmek için kalktım, müzisyenler toparlanıyordu. Yanlarından geçerken, kadın bana baktı, gülümsedi, sonra da merak dolu bir bakışla,

“Siz nereden geldiniz? Buralı değilsiniz galiba?” dedi.

“O Tay’dan,” dedim.

“Niye ki? Bir işiniz mi var?”

“Var, birini arıyorum.”

“Birini mi? Kimi?” diye söze girdi akordeoncu.

“Yakınım birini.”

“Kim?.. Kim yakınım? Söyle, belki tanırız. Burada ne iş yapar?” diye sordu kadın.

“Babam,” dedim. “Çok olmuş geleli... Söylediklerine göre buraya yerleşmiş. Sonra, çok sonra öğrendik. Onu arıyorum.”

“Neciymiş baban? Ne iş yaparmış?”

“Babam keçeciydi.”

“Keçeci?” diye heyecanla sordu akordeoncu.

“Evet, keçeci.”

“Onu bilmeyen, tanımayan mı var? Sen Esedullah’ı soruyorsun, keçeci Esedullah’ı. Buraya, Ordubat’a gelen ilk yabancıdır baban.”

“Evet,” dedim, “Esedullah!.. Benim babam!”

“Vay be! Demek sen onun oğlusun ha? Başka kardeşin var mı?”

Gerçekçi edebiyatımızın önde
gelen öykücülerinden Hasan
Özkılıç, okura yeni insan
yüzleri taşımaya devam ediyor.

Hasan Özkılıç, toplumsal duyarlılıkla kaleme aldığı öykülerinde kasabalı insanı büyük başarıyla anlatıyor. *Lataros Değirmeni'nde Üç Dakika*'da yer alan öykülerde Anadolu'nun yüzlerce yıllık halk şiirinin, ağıtların, güzellemelerin tadını bulacaksınız. Aşkın, siyasal taraflılığın, öteki olmayı reddetmenin öyküleri bunlar. Özkılıç'ın bir özelliği de edebiyatımızda neredeyse hiç yer almamış bir coğrafyanın, Türkiye'nin en uzak köşelerinden birinin, Kars-Iğdır bölgesinin öykülerini okura taşımaya; yakından tanıdığı o güzel insanları, Türkçenin zengin olanaklarıyla ölümsüzleştirilmesi.

Kapak resmi: ALFRED SISLEY

ISBN 978-975-07-1285-2

9 789750 712852